

ЭНСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1998 с.

Бэс ыйын

6

күнэ

субуота

№ 64 (8440)

“Тыл - омум баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Политика уонна экономика

АНЫ ИЭС ЭРЭ ОЛОРОРБУТ ХААЛЛА

Ус ый анараа өттүгэр Борис Ельцин дойду экономикатыгар үтүө хамсааныннар тахсыбыттарын, үп кризисне символуорун туһунан көпсөбүттээвэр. Ол эрэри ааспыт нэдиэлэрэ буолан ааспыт фондовый биржага сыана түһүүтэ дойду үпкэ систематын өрүттүбүтүн айгыратта. Сага правительство чилиэнэрэ этэллэринэн олох тупсар кыагыттан ааһан эрэр. Ол курдук нооцоотуохтук үлэлиир фирмалар, акционернай обществолар ахсааннара сыл сараланыарыттан 41,7-тэн 46,8 бырыһыанга тийээ элбэтэ. Тэрлэтэлэр, предприятиялар поставщиктарга, бааннарга, бюджетка уопсай иэстэрэ үс ыйга 710 млрд солк (сага сыананан) үрдээтэ уонна -1 трлн солк тэннэстэ.

Хамнаска (бюджетка уонна бюджетта тыһынан эйгэр) иэс 62,8 млрд солк тийдэ. Ити 10 мөл. үлэһит, биитэр хас алтыс киһи, хамнаһын ылыбатаар төгүнээр. Ол да иһин соторуттаагыта буолан ааспыт шахтердар «рельсовый сэ-

риилэрэ» өссө сага прокуратурага тэлтэ. Нэһилиэнньэ харчынан дохуота былдьрыныгыттан 8,1 бырыһыан намтаата. 31 мөл. киһи быста дыадайда. Муус устарга үлэтэ суохтар ахсааннара 6,6 мөл. киһиэхэ тэннэстэ.

Россия тас государственнай иэһэ 200 млрд доллартан лаппа тарыста. Ол үрдүнэн арбаа дойдурлартан кредиттэри көрдөһөн үгүү-сүктүү салданар. Биржевой кризис көпшүттэн омум инвестициялара хаар уулуубутун курдук сималлалдылар.

Россияннар былааска эрэмпиэлэрэ сүппүтэ ыраатта, сайын көлөн дьонсөргө көтөх хаһаайыстыбатыгар умса түстэ. «Эрэнэриим эрэ — огуруотум, салларарым эрэ — саадым» дионтон олох салларан барар буолда. Политологтар билгэлээһиннэриин Кириенко правительствота алтышыгы тийгээр улахан саарбахтардаах. Ити курдук Россия правительствота реформалары агардаас ардааны долларовой

компания эрэ тардан таһаарарга эрэмпиэтэ үтүөвэ тиэрдибэтэ чуолкай. Дьин иһигэр ытытыллар реформаларга нэһилиэнньэ кизг араһата ис сөрүбүттэн, баһагыттан кытыннарарына эрэ туох эмэ көдьүүс тахсыага. Оттон билинги баттыгастаах нолуоктар баалларын тухары ким даһаны производствота илитин сыйыарбата кестон турар суол. Ити туһунан налоговой сулууспа сага салайааччыта Борис Федоров этэл турар. Билгээхэ тылтан дымаһа тийгэрбит хаһан баһар уһун-синньигэс буолан илдьэбит.

Киии бэчээт матырыйаалларынан В. Касьянов бөлөмүөттэ.

ТИҕЭХ СОНУН

Челябинскайда ары тракторнай завод монкурут барда. Онон бэс ыйын 19 күнүгэр кредитордар муһууһахтарыгар завод атылылар сыаната былдьылаһа, бу иһини 2,5 млрд солк. туһунан этиллэрэ. Заводу атыллаһыан баһалаахтар ортолоругар Автобанк, Газпром, Россия «ЕЭС» РАО, «Лукойл» АО бааллар, ону таһынан манна омум компаниялара интэриэстээхтэрэ биллэр.

СУРУТУУ ТҮМҮКТЭНЭРЭ

19 КҮН ХААЛЛА

ОТОННООТОХХО ОҢООЙУК ТУОЛАР

Күн айы кэриэтэ көтөһөр күүтүүлээх «Энсиэли» хаһыаппытыгар сыл иккис сурутуу бу күнүгэр күүскэ бара турар. Этэргэ дылы улууспут хаһыата салгыны бэйэбитигэр тахса турар буоларын туһунан ким кыахтаах күүһэ, өйө тийгэринэн көмөлөһөр ытык иэстээх. Итиһин учоттаан туран эмиз атын арааччылар курдук Хамаҕатта ветераннарын сэбиэтэ бу күнүгэрэ хаһыакка сурутууну күүскэ ытыгыһар.

Сурутуу олус бытаанык барарын хаһыаттан ааһан, телевизортан көрөн улаханник долгуһа олообут. Билгити, ветераннар сэбиэттэрэ, эмиз бэйэбит икки ардыгар субэлэһэн баран «Энсиэли» хаһыакка кыһайан суруттарбакка хаалар туруктаах кырдыгастарбытыгар спонсордырга быһаарыһыбыт. Ол курдук 8 ыалгылар курдук Хамаҕатта ветераннарын сэбиэтэ бу күнүгэрэ хаһыакка сурутууну күүскэ ытыгыһар.

һин, өйөөһүн курдук сыаналыбыт.

«Отонноотоххо оҥоойук туолар» диэн сахаларга муударай өс хоһооно баар. Онон кыра да буоллар ким кыахтаах бу күнүгэрэ хаһыаппытыгар сурутууну күүскэ ытыгыһарыгар ыгырабыт. Улуус бары нэһиликтэрин кырдыгастарын сэбиэттэрэ төһө кыалларын билгити баччымытыһы баһыһын.

Иван ДЬЯКОНОВ, Хамаҕатта нэһиликтин кырдыгастарын сэбиэтин председателэ.

ЫТЫКТАВЫЛЛААХ ААҒААЧЧЫЛАРЫТ!

Муус устар иккис агарыттан киии, республикатаабы уонна олохтоох бэчээккэ 1998 сыл иккис агарыгар сурутуу ытыгылар. Хаһыаттарга уонна сурунаалларга сурутуу федеральной-почтовой суббэс бары отделениеларыгар уонна общественной тарватааччылар көктө туох да хааччага суох барар.

«Энсиэли» хаһыакка сурутуу сыаната: 6 ыйга — 74 солк. 40 кэп., 3 ыйга — 37 солк. 20 кэп., 1 ыйга — 12 солк. 40 кэп.

ХАЛААН АЛДЬАППЫТЫН ЧӨЛҮГЭР — КЫЛГАС БОЛДЬОХХО!

Бэс ыйын 4 күнүгэр Нам улуусун Саха республикатын Правительствотын паводковой комиссиятын председателэ, правительство председателин солбуйааччы А.К.Акимов салайааччылаах бөлөх тахсан халаан уууттан эмсэһэлэбит нэһиликтэргэ сырытта.

Бөлөх эбиэттэн кизээ улуус дьаһалтатыгар нэһиликтэр дьаһалттарын баһылыктарын, тэрлэтэлэр, хаһаайыстыбалар, дьаһалта правленийтын отделларын салайааччыларын кытта көрсүстэ.

Муньааха А.К.Акимовы кытта Е.М.Ларионов — Ил Түмөн депутата, А.Ф.Ложиченко — РФ тыатын хаһаайыстыбатын үлэтин министерствотын ыксаллаах баһаанынча аҕа баһаарыны сүрүннүүр эксперт, В.А.Пахомов — автомобильнай суоллар депар-

таменнарын холбоһуктаах дирекцияларын генеральной директора, М.М.Максимов — СР начальнай уонна орто профессиональной үөрэхтээһинигэ департаментин директорын солбуйааччы, А.С.Байбородов — департамент капиталнай тугууга управленийтын отделын начальнига, М.А.Головченко, киии электричкскэй ситим кылаабынай инженерэ, Н.В.Николаев — «Сахателеком» ГП генеральной директора о.д.а. кытыннылар.

А. Акимов улууска саваскы халаан уута алдытыгытын чөлүгэр түһэриигэ — суол оһоһуугугар, электро-энергиянан уонна сибээһинэн нэһиликтэри хааччыйыы туруругун кытта билсипиттэрин иһитиннэрдэ. Ууга барыт нэһилиэнньэлээх пууннары чөллөрүтөр түһэрэр үлэлэр тэтим-

нэрэ бытаанын, төһө да элбэх бириэмэ аастар Уедой, Граф Бизрэгэ билгитин даһаны электричкскэй уоттара суоһун, суоллары оҕоруу, сибээһи олохтоһуну эстик баралларын ыйда.

А.К.Акимов түмүгэр ыксаллаах балаһыаньыһа сорох тустаах тэрлэтэлэр уота-күөһэ суох үлэлиллэрин, бүгүнүк муньааха суол учаастагын салайааччыта Федоров А.С., тыа хаһаайыстыбатын управленийтын начальнига Сысолоятин Г.П. суолта биэрэн кыттыбатахтарын бэлиэтээтэ. Отчуоттааччылар сыһыптаран көрдөрүүллэри иһитиннэрбэтэхтэрин кириитикэлээтэ. Кылгас болдьоххо чөлүгэр түһэрэр үлэни бүтэрэр наадаларын эттэ.

Виталий СЫРОМЯТНИКОВ.

Ф. СП-1

Министерство связи России
"Роспочта"

газету **54889**

АБОНЕМЕНТ № **54889** (ИНДЕКС ИЗДАНИЯ)

ЭНСИЭЛИ (КОЛИЧЕСТВО КОМПЛЕКТОВ)

на 19 _____ год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куда _____ (почтовый индекс) _____ (адрес)

Кому _____ (фамилия, инициалы)

ДОСТАВОЧНАЯ КАРТОЧКА

газету **54889**

ИН _____ МЕСТО _____ ЛИСТЫ _____ (ИНДЕКС ИЗДАНИЯ)

ЭНСИЭЛИ (КОЛИЧЕСТВО КОМПЛЕКТОВ)

Стоимость подписки _____ руб. коп. Количество комплектов _____ руб. коп.

на 19 _____ год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куда _____ (почтовый индекс) _____ (адрес)

Кому _____ (фамилия, инициалы)

УЛУУС
200 СЫЛЫН
КӨРСӨ

НАМ УЛУУҢА ХИХ ҮЙЭБЭ

Нам улууһугар кулуба быыбара 1799 сый сэтһини ыйга барыт, бу бастакы быыбар этэ. Бастаан аҕа уустарын мунһаар быыбарсыктар талдьылан улуус мунһаар кирээллэр. Кинилэр бастаан улуус кулубатын талаллар, икки сылга болдьохтоон. Онтон талылыыбыт кулуба «кандидат кулуба» (солбууааччы кулуба) кандидатура киллэрэр, ону быыбарсыктар дьүүлэһэн баран кандидат кулубаны бигэргэтэллэр. Онтон кулуба икки быыбарынай кулубаларга улуус быраабатын чилиэттэригэр кандидатура киллэртир, ону дьүүлэһэн баран быыбарсыктар бигэргэтэллэр. Ити кэнниттэн быыбарынай кулубаларга икки кандидатура эмиэ итинник бэрээдэгийн талаллар. Онтон улуус суруксутун талаллар. Бу талылыыбыт дьон барыта тагара дьэитигэр алтарага «обуктаан туран андаар этэллэрэ уонна ол андаардарын суруттаран илии баттыыллара, хас биридиллэрэ тус-туспа. Улуус быраабатын мунһаар бары сэттэ киһи кыттар, онтон быыбарынай кандидаттара уонна суруксут сүбэ куоластаахтара.

1. ПАВЕЛ СИВЦЕВ — кини 1799 сылтан 1805 сый сэтһиниигэр дьылы үс болдьоххо үлээбэит. Кини Хатын-Арыы нэһилиэтин Хамалга аҕатын ууһуттан төрүттээр, бу ара ууһа Нам ороннортон хаан тардара. Бу иһинэ Павел Сивцев Хатын-Арыы нэһилиэтин кинээһэ эбит. Кини нэһилиэнньэттэн сиэртибэ хомуйтаран ол харчытыгар 1800 сыллаахтан Куонта Кириэскэ тагара дьэитин туттаран 1804 сыллаахха Пророк Иван Предтеча аатынан святи гыннарар үлэр киллэрибит.

2. БАЛЧУАР СЕТИН — 1805 сый бүтүүттэн 1807 сый бүтүүтүгөр диэри кулубалаабыт, хайа нэһилиэгэ, аҕатын ууһа билиибит.

3. ПОНОМАРЕВ — кини 1807 сый ахсыннытыттан 1811 сый бүтүүтүгөр — балаҕан ыйгар диэри үлээбэит. Бу Бөтүгү кинээһэ эбит. Кини тагара дьэитин кирээтиитин бүтөртүбүт.

4. ПАВЕЛ ЖИРКОВ — кини 1811 сый алтыннытыттан 1815 сый бүтүгөр диэри үс сороукка кулубалаабыт. Павел Жирков Хатын-Арыы нэһилиэтин Баачах аҕатын ууһун кинитэ этэ, Хатын-Арыы кинээһэ. Кини кулубалыыр комигэр 1811 сый аҕырдьах ыйыттан 1812 сый муус устара диэри ревизский перепись барыта, онтон бары волостар нэһилиэктэр диэн ааттамыттар, кинээстэр — ыстаарыһалар диэн буолтара уонна аҕа уустарыгар чаччыналар диэн тойоттор баар буолбуттара. 1812 сыллаахха Аҕа дойду комүскэлигэр улуустан 2600 солкубайдыах сиэртибэ хомуулан хааһынаҕа киллэриллэбитэ. Правительство дьаһалыгар олохуран 1812 сылтан өлбүт киһини араҕастааһыны улуска болпун уонна сиргэ көмүүнү модьуттарар буюлбут.

5. ПЕТР САМСОНОВ — Хомустаах ыстаарыһата, 1816 сылтан 1820 сылга диэри кулубалаабыт.

6. ИВАН ВИНОКУРОВ — 1820-1826 сылларга ололорбут, бу иһинэ Куһаҕан Билга ыстаарыһалаабыт. Винокуров кулуба бириэмэтигэр 1824 сыллаахха Нам улууһугар аан бастаан оспа быһыытын (прививкатын) ыһыттытар, ол эрэри дьон сөбүлэспэккэ баара эрэ 283 киһи бастарбыт.

7. ПЕТР САМСОНОВ — 1827-1829 сый алтынныта диэри иккиһин быыбардаммыт.

8. ИОНА ИВАНОВИЧ ВИНОКУРОВ — Куһаҕан Бил быһыай кулуба Иван Винокуров уола 1829 сый бүтүүттэн 1831 сый бүтүгөр дьылы үлээбэит.

9. АНДРЕЙ ПАВЛОВИЧ СИВЦЕВ (КЭРЭ-МЭС КУЛУБА) — 1832-1834 сс. кулубалаабыт. Бу Хатын-Арыы кинитэ, урукку Байбал кулуба уола. Докумуннар этэллэринэн 1833 сыллаахха Никольскайга бастаан бурдугу ыспыттар. 1834 сыллаахха Хамаҕатта сахалара бардук ыспыттар.

ХИХ ҮЙЭБЭ НАМ УЛУУҢУГАР КУЛУБАЛААБЫТ ДЬОННОР (Иһинин 62 №-гэ көр)

10. ВАСИЛИЙ АТЛАСОВ — 1834-36 сс. Атамай ыстаарыһата.

11. ПАВЕЛ ВИНОКУРОВ — 1837-1840 сс. эмиэ Атамайтан кулубалыыр.

12. АНДРЕЙ ПАВЛОВИЧ СИВЦЕВ иккиһин 1841-1846 сс. икки сороукка талылыыбыт. Кини комигэр Ламынҕа көс тогустарыгар ноһилиэк тэриллибит. Кинилэр аан бастаан учуоттааһын ыһыттылыбыт. Ол учуот быһыытынан нэһилиэккэ 299 киһи баара. Кини 1841 сылтан Нам улууһугар дьаһаары харчылан ылар буолууну ситиспитэ. Онон 1842 сылтан дьаһаах барыта улуустан харчынан хомуллар буолбута.

13. ИОНА ИВАНОВИЧ ВИНОКУРОВ — Куһаҕан Бил ыстаарыһата, 1846-1848 сылларга иккиһин быыбардаммыт. Бу Иона Винокуров 1865 сыллаахха Куонта Кириэһигэр тагара дьэитэ умайбытыгар 4000 солкубайы сиэртибэлээн сана храмы туттарбыта.

14. ИВАН ПЕТРОВИЧ ПЕТРОВ — Хомустаах ыстаарыһата 1849-1850 сылларга кулубалаабыт.

15. МИХАИЛ ПЕТРОВИЧ ЭВЕРСТОВ — Иккис Модуттан, 1850 сый бүтүүттэн 1852 сый бүтүүтүгөр диэри быыбарданан ололорбут. 1849 сый муус устар 15 күнүгөр «Кыһамнылаах сулуусубатын иһин» ыраахтаарыттан үрүгү көмүс куортуганан наараадалаабыт. 1849 сыллаахха тагара дьэитин оромүөнүн бэйэтин сиэртибэтигэр ыһтарбытын иһин Святой Синол суругунан Благословениеҕын туһупт. 1853 сыллаахха Охотскайга сулуусубалыыр салдааттара уонна Аянга көһөрүлбөлү олохсугуллубуттарга элбэх сүөһүнү сиэртибэлээбитин иһин Военный Министр Генерал-Адъютант Долгорукай суругунан махталын ылбыта.

16. ИВАН ПЕТРОВИЧ ПЕТРОВ — Хомустаах ыстаарыһата, иккиһин 1852-1856 сылларга икки сороукка талылыын үлээбэит.

17. НИКИФОР ЖИРКОВ — Хомустаахтан, 1856-1858 сс. кулубалаабыт.

18. ИВАН ПЕТРОВИЧ ПЕТРОВ — 1858-1860 сылларга сүөһүн быыбардаммыт. Кини 12 сый устата Хомустаахха ыстаарыһалаабыт, 8 сый улуска кулубалаабыт. 1857 сыллаахха ыраахтаарыттан үрүгү көмүс кортик ылбыт, онтон 1859 сый ахсынны ый 7 күнүгөр «За усердие» диэн суруктаах, Станиславский лентанан кэтиллэр үрүгү көмүс медалынан ыраахтаары наараадалаабыт, ону Губернатор тахсан 1860 сый тохсунньу 11 күнүгөр туттарбыт. (ЦГА Ф.44-и, оп.1, Дь.№ 203).

19. КОНСТАНТИН ИВАНОВИЧ ПЕТРОВ, Иван Петрович уола — 1860-1864 сылларга кулубалаабыт.

20. ИВАН АНДРЕЕВИЧ СИВЦЕВ — Хатын-Арыы ыстаарыһата, Кэрэмэс кулуба уола, кини 1864-1868 сылларга икки сороукка быыбарданан үлээбэит.

21. АЛЕКСЕЙ СОБАКИН — Иккис Үөдэй ыстаарыһата, 1868-1871 сс. кулубалаабыт.

22. ВАСИЛИЙ МИХАЙЛОВИЧ ЭВЕРСТОВ — Иккис Модут ыстаарыһата, 1871 с. бүтүүттэн 1875 сый бүтүгөр дьылы икки сороукка үлээбэит. Кини 1871 сый сэтһини ый 14 күнүттэн Нам киһигэр биир кылаастаах училищени астарбыт.

23. ИВАН АНДРЕЕВИЧ СИВЦЕВ — Хатын-Арыы 1876-1878 сс. иккиһин кулубаҕа быыбардаммыт.

24. ЕГОР ФЕДОТОВИЧ СЛЕПЦОВ — Бөтүгү баайа, 1878-1879 сс. быыбарданан үлээбэит.

25. ВАСИЛИЙ КИРИЛЛОВИЧ МОХНАЧЕВСКИЙ — Бөтүгү ыстаарыһата, 1880-1884 сылларга кулубалаабыт.

26. ГРИГОРИЙ ЖИРКОВ — Хамаҕатта ыстаарыһата, 1885-1886 сылларга ололорбут.

27. ИВАН ИВАНОВИЧ ПЕТРОВ — Хомустаах ыстаарыһата, 1887-1888 сс. талылыан үлээбэит.

28. ВАСИЛИЙ МИХАЙЛОВИЧ ЭВЕРСТОВ — 1888-1889 сс. иккиһин быыбардаммыт.

29. ГРИГОРИЙ СЕМЕНОВИЧ ДЬЯКОНОВ — Хатын-Арыы ыстаарыһата, 1889-1891 сс. кулубалаабыт.

30. СТЕПАН ЕФИМОВИЧ СИВЦЕВ — Сигтэттөн төрүттээх, 1892-1894 сылларга кулубанан талылыыбыт, ол иһинэ 1887 сылтан кандидат кулубанан үлээбэит. 1893 сыллаахха ыраахтаарыттан үлэр кыһамныытын иһин бриллиант таастаах кыһыл көмүс бийлэһинин наараадалаабыт.

31. ГРИГОРИЙ СЕМЕНОВИЧ ДЬЯКОНОВ — Хатын-Арыы 1895-1896 сылларга иккиһин талылыыбыт.

32. ФИЛИПП МАРКОВИЧ ЯДРИХИНСКИЙ — Куһаҕан Бил ыстаарыһата 1896-1897 сый алтыннытыгар диэри кулубанан быыбардаммыт.

33. СТЕПАН ЕФИМОВИЧ СИВЦЕВ (ЫСТАПААНА КУЛУБА) — 1897 сый алтынныта барыт быыбарга кулубанан талылыыбыт уонна хаста да талылыыбыт. Докумуннарга илии баттаһынынан көрдөххө 1903 сылга да кулуба эбит. Бу сылларга С.Е.Сивцев ыраахтаарыттан «За усердие» диэн медалынан наараадалаабыт.

Саха киһитигэр сайын барахсан кээмитэ киһи тыһынан сатаан эппэҕ самай кэрэ кэмэ буолар. Уораннаах үһүн кыһыны этэнгэ туораан күөх сайынга үктэни бэйэтэ үгүс үөрүүнү, санаа чөлүһүнүн үөскэтэр. Ол да иһин саха омок өбүгэлэрэ бу кэми Саҕа дьылларын ааһан аһыах иһэн, үөрүүдэрин үлээтэн, айылбаттан бийаһнаах сайыны көрдөһөн алгыс алаан, тойук туйаҕан түмсэн ааһар национальнай бырааһынныктара буолабыт. Ити үтүө үгэс хас эмэ үйэлэри нөҕүөлээн бийиги кэммитигэр тийээн кэллээбэ.

Ону баара саха туспа омок буосларбытын көрдөрөр национальнай культурабытын, кини сиэрин-туомун ситэ тутуспат буолан эрэрбит киһини хомостор. Ордук бийиги улууспут дьонно-сэргэтэ ити үтүө үгэһи тутуспата

Ким хайдах саныырынан ЫҤАХ КҮНЭ БИИР ЭБЭЭТ!

харааха бырабыллар. ЫҤахха түмсэн баран тирэти-хорула оһуохайдаа-баккын, национальнай көстүүмнээх киһини бири-эри эмэ көрөбүн, омок быһынынан туспа культура-лаахпыт туора дьон хара-бар ойуччу бырабылыбыт.

Быйылгы ыҥах эһиил Нам улууһа төрүттэммитэ 200 сылыгар ытыллыыхтаах юбилейнай ыҥахха бэлэмнэни курдук барыан наада. Ити инниттэн дьон үксэ национальнай таҕастаах буоларын, түмсүөхтэн тарбаһыахха диэри оһуохай дуорарыһынын курдук ыһтарга дьулуһулуохтаах.

Быйылгы ыҥаы сорок сирдэрэ, хоолобур, Хамаҕатта, үп-харчы су-

буунан ыппакка диэн быһааран эрээлэр. Ол онугар аҕа уустарынан ыҥаы ыстарарга сүбэлээт сылдьабылар. Ити аймак аймаҕын түмсэн нэһилиэк дьонун-сэргэтин хайтыыга тирээтэр буола-ла.

Хоолобур, Хамаҕатта түөрт бөдөгү аҕа ууһа — Отой, Ылаахай, Бырдакы, Тпа Бырдакытын аҕааларын уустара диэннэр бааалар. Итинник бөлөхтөөһүнү тэрийдэхпитинэ өрдөөбүттэн олохсуйбут сунтаардар, бүүүүлэр, чүрөлчүлэр, уус-алданнар о.д.а. ууустар дьонно-сэргэтэ бааларын туораттарга тийээбит. Маны таһынан атын нэһилиэктэртэн кэлэн олохсуйбут дьон-сэргэ

элбэбин учуоттаан кэбис. Онон биир нэһилиэккэ ололор дьон быһыытынан ханык да араарсыта суох биир түмсүүэхтих ыһахтыырбит, сомбос-коһорбут хайаан да наада. Оттон аҕа уустарынан ыһахтыыр буоллахтарына, ол бэйэлэрин дьылаалара.

Аны туран кэлин бириэмээтэ хас бириди тэриитэ туспа ыһахтыыр үгэстэрэ үөскээн эрэр. Ити түмүгэр үһүн сайын быһа ыһахтаан тахсар буолубут. Быйыл кыһын биир киһи: «Аспыт сайын 10 ыһахха сьыртым,» — диэн кэпсээбитин киһи игээһиэх буола-батах. ЫҤах диэн саха омок биир түмсүүлээх улахан национальнай бы-

рааһынныга буолар. Ону бытарытар, хайтар ханан да табылыбат.

Президент анал ыйаагынан «ЫҤах күнэ» диэн туспа бырааһынныктыр өрөбүл күннээхпит эбээт. Дьон-сэргэ түмсэр кэмигэр — ыһахха дьэ ол аҕа уустара, тэриитэлэр туспа түөлбө тарһинэн үөрдүүннэр-көттүүннэр эбээт. Ол тобо табыллыбаты? Дьэ оччобуна тахсыа этэ тунуҕа айы оһуохай кинээ бэрээ, көрүнэр үгэһэ.

Итигэри этэн туран ыһаыбы ыһах курдук ыһтар инниттэн ууһа дьаһалатынан сөптөөх дьаһал-таһаарыллара сөп буолсук диэбин. Бийигин ырынак иһин урукку курдук тэриитэлэр, хаһаый-

стыбалар ас-үөл, остуол тэрийэттэр, ыһахха барыаччы аһыыр аһын бэйэтэ үтэ остонот илдьэн аһыыр буолбута ыраатта. Онон ыһахха үп-харчы ороскуоттарар диэн этии оһно суох. Оттон кэтэх сүөһүлээхтэр ким үөлүлүүбүт эт, кымыс, бырлэх онгортон атылааһыннар ээ. Национальнай утахпыт — биз кымыһа салтан сьл ахсын элдьэйн иһэрэ, сыаната хобул буолара буоллар дьон-сэргэ төһө эрэ астынар этэ.

Эһиилги юбилейнай ыһахтыытыгар бэлэмнэ-нэр быйылгы ыһахтыын бары сирдэргэ урдук тэрээһиннээхтик кыһан бо-руобаланан көрүөбүт диэн этиимээхпин.

Григорий КОКОРЕВ,
үлэ, тыыл ветерана,
Хамаҕатта.

Понедельник, 8 июня

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Роковое наследство". Сериал
10.00 Что? Где? Когда?
11.30 Угадай мелодию
12.00 Вести
12.15 Программа "Вместе"
13.00 Золотая серия. Ерменко - отец и сын в боюшке "Сын за отца"
14.35 "Мистер-Тинстер". Мультифильм
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.20 Мультисериял "Мой домашний дракон"
16.45 Марафон-15
17.05 Звездный час
17.40 Сериал "Пещера Золотой розы"
17.10 ...До шестидеяти и старше
17.30 Вокруг света
18.00 Новости (с субтитрами)
18.20 "Роковое наследство". Сериал
19.00 Погода
19.05 Час пик
19.30 Угадай мелодию
20.00 Понедельник с Познером. Программа "Мы"
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Легендарный сериал "Горещ"
22.55 Линия кино. Мюзикл-фильм в фильме Микеланджело Антониони "Приключения"

Вторник, 9 июня

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Роковое наследство". Сериал
10.00 Программа В. Познера "Мы"
10.45 Смеханорам. Ведущий - Е. Петросен
11.20 Домашняя библиотека
11.30 Угадай мелодию
12.00 Новости
12.15 Программа "Вместе"
13.00 Галина Макарова в фильме "Вдох"
14.35 "Слово и дело". Документальный фильм
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.20 Мультисериял "Мой домашний дракон"
15.35 Счастливый случай
16.40 Сериал "Пещера Золотой розы"
17.10 ...До шестидеяти и старше
17.30 Вокруг света
18.00 Новости (с субтитрами)
18.20 "Роковое наследство". Сериал
19.00 Погода
19.05 Час пик
19.30 Угадай мелодию
20.00 Телс.
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Борьба за российский трон в историческом фильме "Молодая Екатерина" - 1-я серия
22.30 Генералы Японии в серии "Жизнь замечательных людей"
24.00 "Любимое мое время". Мультифильм по рисункам А.С. Пушкина
01.25 Новости
01.40 Программа передач
2-программа. Канал "Россия"
07.00 "Самый маленький гном". Мультифильм.
07.15 ПРОСНИСЫ
07.30 ВЕСТИ
07.55 ПОДРОБНОСТИ

08.10 "Дежурная часть".
08.25 "Товары - почтой".
08.30 "Стрелы" предстает.
08.40 ДЕНЬГИ.
08.55 "Православный календарь".
09.00 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
09.35 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
10.05 "Санта-Барбара". Телесериял.
11.00 ВЕСТИ.
11.20 ГРАФОМАН.
11.30 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ. Вадим Абраштанов. Кишпото Янусси и Сергей Ливнев в программе "Периодикальное кино".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 "Морские псы". "Загадочный круиз". Мультифильм.
14.35 "Венция зимой". Телесериял (Франция). 2-я серия.
15.30 "Маленький бродяга". Телесериял (Канада).
15.50 "Ваши любимые мелодии".
16.10 "Законодательный мальчик". Мультифильм.
17.00 ВЕСТИ.
17.35 ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ЭКРАН. "Я - танцовщица".
ЯКУТСК
18.05 Программа передач.
18.15 Фильм-детям.
18.25 "Олох омурара". Н.М. Макарова.
19.00 "Дорубула".
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Рекламы.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ПОДРОБНОСТИ.
ЯКУТСК
20.40 Рекламы.
20.50 "Тыя сирэ".
21.15 Музыкант.
21.25 "Кэки" программа.
Канал "Россия"
21.55 "Пси Фактор". Телесериял (США).
22.45 Фильм Микеланджело Антониони "Идентификация женщины" (Италия).
01.55 ВЕСТИ.
01.25 "Дежурная часть". До 01.40
3-программа. Канал "Россия"
18.05 "Клюн". Мультифильм.
18.15 "На дорогах России".
20.40 "Любовь с первого взгляда". До 20.55
20.40 "А был ли Карлтин". Художественный фильм. 2-я серия. До 21.55

Среда, 10 июня

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Роковое наследство". Сериал
10.05 Телс.
10.50 В мире животных (с субтитрами)
11.30 Угадай мелодию
12.00 Новости
12.15 Программа "Вместе"
13.00 Иннокентий Смоктуновский и Людмила Чурсина в фильме "Русь излучинальная". 1-я серия.
14.25 Казанский круиз.
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.20 Мультисериял "Мой домашний дракон"
15.45 Классная компания
16.15 Вокруг света
16.40 Сериал "Пещера Золотой розы"
17.10 ...До шестидеяти и старше
17.30 Вокруг света
18.00 Новости (с субтитрами)
18.20 "Роковое наследство". Сериал
19.05 Погода
19.10 Час пик
19.35 Угадай мелодию
20.10 Человек и закон
20.15 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Фильм "Молодая Екатерина" - 2-я серия.
22.35 Документальный детектив "Черноморские пираты XX века"
24.15 Фестиваль видеосюжетов "Покорение -98"
01.15 Новости
2-я программа. Канал "Россия"
07.00 "Самый маленький гном". Мультифильм.
07.15 ПРОСНИСЫ
07.30 ВЕСТИ
07.55 ПОДРОБНОСТИ.
08.10 "Дежурная часть".
08.25 "Товары - почтой".
08.30 "Медицинский вестник".
08.40 ДЕНЬГИ.
08.55 "Православный календарь".
09.00 ГОРДОК. Развлекательная программа.
09.30 "Ироден нашей юности". Документальный сериал.
10.00 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
10.15 Светлана Крючкова и Михаил Козлов в короткометражном художественном фильме "Войтелинца".
11.00 ВЕСТИ.
11.20 ГРАФОМАН.
11.30 АВТШОУ.
11.55 ПОДУМАЙ АРТ.
12.25 МОЯ СЕМЬЯ.
13.20 "У всех на устах". Программа Натальи Дарьловой.
13.45 Торговый Дом "Ле Монти".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 "Морские псы". "Загадочный круиз". Мультифильм.
14.30 "Венция зимой". Телесериял (Франция). 3-я серия.
15.15 "Маленький бродяга". Телесериял (Канада).
15.40 Парод. посвященный открытию Чемпионата мира по футболу. Передача из Парижа.
17.00 ВЕСТИ.
17.35 Продолжение парада, посвященного открытию Чемпионата мира по футболу. Передача из Парижа.

Четверг, 11 июня

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Роковое наследство". Сериал
10.00 Человек и закон
10.40 Пока все дома
11.15 Домашняя библиотека
11.25 Телсериал "Эти забавные животные".
12.00 Новости
12.15 Программа "Вместе"
13.00 Фильм "Русь излучинальная". 2-я серия
14.05 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Марокко - Сборная Норвегии. 2-й тайм. Передача из Франции [Повторение от 10.06.98]
15.00 Новости
15.20 Мультисериял "Невероятные приключения Джонни Квеста"
15.40 Классная компания
16.10 Детское агентство
16.40 Сериал "Пещера Золотой розы"
17.10 ...До шестидеяти и старше
17.30 Вокруг света
18.00 Новости (с субтитрами)
18.20 "Роковое наследство". Сериал
19.00 Погода
19.05 Час пик
19.30 Телекино "Эти забавные животные"
20.05 Булат Окуджава. "Дайте выкрики слово..."
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Ирина Алферова, Дмитрий Золотухин в фильме "Василий Бусалаев".
23.10 Сериал "В поисках пропавших сокровищ"
23.40 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Марокко - Сборная Норвегии. Передача из Франции [1 тайм: 8+2+48+1+2. 2 тайм: 3+48+1+1]
03.35 Новости
3-программа. Канал "Россия"
07.00 "Самый маленький гном". Мультифильм.
07.15 ПРОСНИСЫ
07.30 ВЕСТИ.
07.55 ПОДРОБНОСТИ.
08.10 "Дежурная часть".
08.25 "Товары - почтой".
08.30 "Стрелы" предстает.
08.40 ДЕНЬГИ.
08.55 "Православный календарь".
09.00 ВОВРЕМЯ.
09.25 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР. Дневник.
09.50 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
10.00 Концерт, посвященный Дню независимости.
11.00 ВЕСТИ.
11.20 ГРАФОМАН.
11.30 Продолжение концерта, посвященного Дню независимости.
12.20 "Тайна третьей планеты". Мультифильм.
13.15 "Сказка о золотом петушке". Мультифильм.
13.45 Торговый Дом "Ле Монти".
14.00 ВЕСТИ.
14.20 "Венция зимой". Телесериял (Франция). 4-я серия.
15.10 "Маленький бродяга". Телесериял (Канада).
15.40 "Варанкин, будь человеком". Мультифильм.
16.00 КРОССВОРД.
16.30 ВЕСТИ.
17.00 "Ваши любимые мелодии".
17.10 Церемония открытия Чемпионата мира по футболу 1998 г. Трансляция из Парижа.
17.50 Программа передач.
17.55 Фильм-детям.
18.15 "Хобильное суол". Суруулачы П. Харитонов-Онуку.
18.40 "62-й параллель".
19.10 Фильм-детям.
19.30 "Саха сирэ-Якутия". Информ. программа.
19.50 Рекламы.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
20.30 ПОДРОБНОСТИ.
20.45 "Санта-Барбара". Телесериял.
21.45 "Петербургские тайны". Телесериял.
01.45 "Питрворник". Телесериял (США).
23.40 ВЕСТИ.
00.10 "Дежурная часть".
00.25 Дневник Чемпионата мира по футболу.
00.55 Чемпионат НБА. Финал. Передача из США. До 01.25
3-программа. Канал "Россия"
17.50 Футбол. Чемпионат мира. Бразилия - Шотландия. До 20.00

Пятница, 12 июня

06.00 Телеканал "Доброе утро"
09.00 Новости
09.15 "Роковое наследство". Сериал
10.00 Программа В. Познера "Мы"
10.45 Смеханорам. Ведущий - Е. Петросен
11.20 Домашняя библиотека
11.30 Угадай мелодию
12.00 Новости
12.15 Программа "Вместе"
13.00 Галина Макарова в фильме "Вдох"
14.35 "Слово и дело". Документальный фильм
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.20 Мультисериял "Мой домашний дракон"
15.35 Счастливый случай
16.40 Сериал "Пещера Золотой розы"
17.10 ...До шестидеяти и старше
17.30 Вокруг света
18.00 Новости (с субтитрами)
18.20 "Роковое наследство". Сериал
19.00 Погода
19.05 Час пик
19.30 Угадай мелодию
20.00 Телс.
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Борьба за российский трон в историческом фильме "Молодая Екатерина" - 1-я серия
22.30 Генералы Японии в серии "Жизнь замечательных людей"
24.00 "Любимое мое время". Мультифильм по рисункам А.С. Пушкина
01.25 Новости
01.40 Программа передач
2-программа. Канал "Россия"
07.00 "Самый маленький гном". Мультифильм.
07.15 ПРОСНИСЫ
07.30 ВЕСТИ
07.55 ПОДРОБНОСТИ

13.55 Клары Лучко, Иосиф Кобзон и другие в концертной программе "С верой, надеждой, любовью"
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.35 Как это было: Беловежская пуща. Передача из Франции [1 тайм: 8+2+48+1+2. 2 тайм: 3+48+1+1]
17.05 Новости (с субтитрами)
18.15 КВН-ассорти
18.40 Погода
18.50 Михаил Ефодимов в новой комедии "Не валий дурака"
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время
21.40 Василий Лановой и Лев Пригунов в детективе "Паление"
23.35 Михаил Задорнов "Задорники-17"
02.35 Приключенческий фильм "Покаяние расставания"
03.55 Новости
2-программа. Канал "Россия"
07.00 "Космос-сюрприз". Мультифильм.
08.15 Фильм для детей "Белый пудель".
09.25 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
09.40 Февд Стукон: Олег Борисов и Николай Караченков в экранизации романа Р.Стивенса "Остров сокровищ". 1-я серия.
10.40 Валерий Леонов в "Площадки"
11.15 "Время отпуска". Документальный фильм (Россия).
14.00 ВЕСТИ.
14.30 Продолжение документального фильма "Время отпуска".
15.00 Зоя Фезурова, Михаил Пуговкин, Владимир Самойлов в музыкальной комедии "Свадьба в Малиновке".
16.40 Футбол. Чемпионат России. "Спартак" (Москва) - ЦСКА (Москва).
ЯКУТСК
18.45 День принятия Декларации о государственном суверенитете РФ. "Телебур".
19.15 Фильм-детям.
19.30 "Артные кылыгарт унаарылымы" (Москва) М.Шенкин аатынан урукку театральнай училищэ.
Канал "Россия"
20.00 ВЕСТИ.
ЯКУТСК
20.20 Фильм-детям.
20.40 "Телс". Творческий концерт Нелевской Дюваловой.
Канал "Россия"
21.10 Юбилей Метислая Запашного в цирке на Цветном бульваре.
22.25 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
22.40 Мир помер "Ноль". Тур ДДТ.
23.05 Футбол. Чемпионат мира. Кембурн - Австрия. Передача из Тулузы. До 01.00
3-программа. Канал "Россия"
18.45 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР.
19.20 МАСКИ ШОУ. До 20.00
20.20 Творческий вечер Людмилы Николаевой и ансамбля "Русская душа". До 21.10

Суббота, 13 июня

07.45 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Франции - Сборная ЮАР. Передача из Франции [1 тайм: 8+2+48+1+2. 2 тайм: 3+48+1]
09.45 Слово пастыря. Митрополит Кирилл
10.00 Новости
10.10 Домашняя библиотека
10.30 "Утренняя почта" с Юрием Николаевым
11.05 "Каламбур". Юмористический журнал.
11.40 Смак
12.00 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра
12.30 Песня-97. Финал. Повторение новостной передачи по просьбам зрителей. Часть 1-я.
14.24 Анонсы (без публикации)
14.25 Лев Николаев в программе "Цивилизация"
14.55 Программа передач
15.00 Новости
15.13 Как это было: Беловежская пуща. Передача 2-я
15.35 "Персей" "Мистер-Тинстер". Мультифильм [19197-16]
16.35 Клуб путешественников
17.20 Леонид Якубович в телесериале "Колесо истории"
18.05 Новости (с субтитрами)
18.20 Погода
18.25 Веселые истории в журнале "Ералаш"
18.50 Угроза с неба в боюшке "Черная акула"
20.45 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Время (25:15)
21.35 Что? Где? Когда?
По окончании - Михаил Задорнов "Задорник"
00.10 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Италии - Сборная Нигерии. Передача из Франции [1 тайм: 8+2+48+1+2. 2 тайм: 3+48+1+1]
2-я программа. Канал "Россия"
07.00 УТРЕННИЙ ЭКСПРЕСС.
07.50 ЭТО КРЕСТИЯНИНА.
08.13 "Красная книга". Экологическая экспедиция РТР.
08.40 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
08.55 "Позовните Кузе!". Интерактивная детская игра.
09.20 "Домашний очаг".
09.45 ВОВРЕМЯ
10.15 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!
11.00 Почта РТР.
11.25 "У всех на устах". Программа Натальи Дарьловой.
11.55 "Остров сокровищ". Художественный фильм. 2-я серия.
13.05 ФЕДЕРАЦИЯ.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Люди и деньги".

15.00 МОЯ СЕМЬЯ.
16.00 Футбол. Чемпионат мира. Парагвай - Болгария. Передача из Монпелье.
ЯКУТСК
18.00 Программа передач.
18.05 "Угадай". Республиканский телеконкурс "Полярная звезда-98" (Заренная зона).
18.45 "Лена-ТВ". Реклама и поздравления.
19.35 Телевизионное Обозрение Новосибирска.
20.00 "Россия"
20.30 "Сараваа". Студия моделей "Имидж-плюс"
21.00 "ТВ-Спорт". Олимпийский чемпион П.Нинчио бриньяриш конуа тусту республика чемпионта. Канал "Россия"
22.20 Футбол. Чемпионат мира. Саудовская Аравия - Дания. Передача из Дании.
23.00 Чемпионат НБА. Финал. Передача из США. До 01.20
3-программа. Канал "Россия"
18.00 "АНШЛАГ" и К.
19.00 День независимости России на "Васильевском спуске". Праздничный концерт. До 20.00
20.30 Продолжение концерта к Дню независимости России на "Васильевском спуске".
22.05 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник. До 22.20

Воскресенье, 14 июня

07.20 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Голландии - Сборная Бельгии. Передача из Франции [1 тайм: 8+2+48+1+2. 2 тайм: 3+48+1+1]
09.15 Лотто-Миллион. Спортлото
09.30 Дисней-клуб: "Утиные истории"
10.00 Новости
10.10 "Непустые заметки" Дн. Крылова
10.30 Пока все дома
11.10 Утренняя звезда
12.05 Крестьянские ведомости
12.35 Песня-97. Финал. Часть 2-я
14.25 Смеханорам. Ведущий - Е. Петросен
15.00 Новости (с субтитрами)
15.20 Серии "Половина одессы командой Кусто". Каты и дельфины тайный союз.
16.05 Веселые истории в журнале "Ералаш"
16.20 "Дисней-клуб": "Новые приключения Винни-Пуха"
16.45 "Дисней-клуб": "Чип и Дейл спешат на помощь"
17.15 ЖЭП. "Малым Аншлаг". Избел-ла Юриева.
17.40 Погода
18.00 Золотая серия. Комедия Леонид Гайдай "Двенадцать стульев". 1-я и 2-я серии
20.45 Космофлеша
21.00 Время
21.55 Кинематический приключении в фильме "Врат мой" (XX век Фокс)
23.35 Римма Маркова в программе Андрея Макаревича "Абажур"
01.05 Новости
01.25 Николай Олялин в детективе "Почья мотоцикл"
2-я программа. Канал "Россия"
07.00 УТРЕННИЙ ЭКСПРЕСС.
07.50 "Служу Отечеству".
08.15 "Осторожно, мошенники!"
08.40 Фестиваль "КИНОТАВР". Дневник.
08.50 Футбол. Чемпионат мира. Корея - Мексика. Передача из Ионна.
10.35 ДОБРОЕ УТРО, СТРАНА!
11.25 "Остров сокровищ". Художественный фильм. 3-я серия.
12.05 ГАМ-ТАМ. Программа для подростков.
13.05 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС.
14.00 ВЕСТИ.
14.30 "Мир книг с Леонидом Курьяевым"
14.45 "Амштутуда успеха".
ЯКУТСК
15.15 Программа передач.
15.20 "Я и 21 век". Концерт хора мальчиков национального фонда "Барбарыш".
16.10 Фильм-детям.
16.20 "Тулуз". Республиканский телеконкурс "Полярная звезда-98" (Видлянская зона).
17.00 "Харш далаггар". Информ. анализ.
17.30 "Телс". Выход на Томпо (обозрение "Томпо" Томского уезда).
17.50 Фильм-детям.
18.20 "Тубуш". Натурб драматической театры спектакля.
Канал "Россия"
18.15 МУЗЫКАЛЬНЫЙ РИНГ - НОВОЕ ПОКОЛЕНИЕ. Лада Дале проща Сергей Лемоха.
20.50 РУССКОЕ ЛОТО.
21.30 ПУЛЬС.
22.00 "К-2" ПРЕДСТАВЛЯЕТ: Иван Духовичный в программе "Уловка"
22.00 ЗЕРКАЛО.
00.00 "Телс + TV". Люди моей жизни. Константин Райкин. Передача 1-я.
00.45 Торжественная церемония закрытия фестиваля "КИНОТАВР".
02.50 Колыбель автогонки.
03.05 РУССКИЙ БОЙ. До 04.00
3-программа. Канал "Россия"
15.15 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ. Документальный фильм "Естественный отбор".
16.10 "Закон и порядок". Телесериял (США).
17.00 СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО.
17.55 СТАРАЯ КВАРТИРА. Год 1922. Часть 3-я. До 19.15

Кэрэ эйгэтигэр

БАЯН АЛЫПТААХ ДОРҔООННОРО

Маньк ааттаах Нам улууһа төрүттэммитэ 200 сылыгар аһаммыт гармонистар уонна баянистар конкурстарын иккис тура норуот айымньытын уонна сынньалаанын киинигэр ытылына.

Конкурс кыттылаахтара икки бөлөххө араарыллылар. Ол курдук анал үөрэбэ суох баянистарга, гармонистарга уонна анал үөрэхтээх баянистарга.

Бастагы ытыллабыт конкурска тэҥнээн көрдөххө баянистар оонһуур таһымнара бачача үрдээбит. Конкурска оскуола оҕоһун ветераннарга тийэ кэлбитэр. Ордук тэрээһинээхтик Үөдэй нэһилиэгэ (б.а. Соловьев М.Д.), II Хомуस्ताах (б.а. Тихонов К.Н.) кытынналар, Онтон I Хомуस्ताах уонна Хатын-Ары кыттылар. Араах гармонистара аах, баянистардаах нэһиликтэр конкурска кыаһын кыттыбатахтара хомолдоох.

Бастагы бөлөххө I миэстэни мелодист, баянист Гаврил Слепцов (II Хом.) ыла. Иккискэ гармонист Николай

Петров (Үөдэй), үнүскэ аккордеонист Егор Николаев табыстылар. Бу бөлөххө аһаммыт хараба суох баянист Христеней Новгородов аатынан бириис Лазер Дьяконова (Хатырк) аһанна. Оттон самодельнай баянист Илья Христофоров аатынан бириис Виктор Рожина (Үөдэй) тигистэ. Үөдэйтэн трио (гармошка, баян, аккордеон) биһирэбили ыла.

Иккис бөлөххө улуускинин обо музыкальнай оскуолатын учуутала Николай Пестряков эрэлээхтик бастаата. Иккис миэстэни Моду-

тан Роберт Васильев ыла. Кини Бүтүн Россиятаагы баянистар конкурстарын лауреата. Россия народной артиһын Геннадий Заволокинтан грамоталаах баянист-гармонист. Үнүскэ Хатырыктан кыттыбыт Афанасий Татаринов тигистэ. Бу бөлөххө Саха сирин биер бастагы үөрэхтээх баяниһа Иннокентий Дураев бириһин хатаһаһыннан Татьяна Винокурова (Нам с.) ааттанна.

Эрдэ олохтон туораабыт Василий Терентьев аатынан элэрээргэ аһаммыт бириис II Хомуस्ताахтан Иван Коле-

совка тигистэ. Атыттар бары активнай кыттыларын иһин бочуотунай грамоталарынан уонна өйдөбүнүүк сувенирдарынан бэлэстэннилэр.

Конкурска кэлэн көмөлөспүт жюрига, үлээһит композитор Василий Зыряновка уонна Дьокуускайдаагы музыкальнай училище преподавателе Валерьян Емельяновка дирижёр махтабытын биллэрэбит. Бу конкурс сүүрүн спонсордарыгар улуустаагы дьаһалтага (А.Н. Ядреевка), ветераннар с э б и з т т э р и г э р (М.В. Петровба), улууспо администратыыгар (А.И. Корниловка), профком пресд. Ф.К. Протопоповка), Нам с. дьаһалатыгар (Д.П. Корякинга) баһыныа тылларын этэбит.

Кэлин да баян алыптаах музыката дьону сэрэгэни үөрдэ-көтүтэ, эйгэ-туойа, ылыы турдун.

М.ПАВЛОВ,
СР културатын туйгуна, баянистар I республиканскай конкурстарын кыайылаабыа жюри председателэ.

УУ ААСТА — УОТТАН СЭРЭНИН!

Республика баһаары утары охсуһар суууспатын управлениета бэйэтин баһаарынай частарын нөҥүө араас сэрэтэр дьаһаллары, 1-2 ыйдаах месьячниктары биллэрэн баһаар буолар кутталын сэрэтэр, туоратар үлээри ыһтар.

Быйыл саас муус устар 20-тэн нам ыйын 20-гэр диэри ытыллыбыт месьячника баһаартан куттал суох буолуутун хааччыһы собуруу нэһиликтэргэ хайдаһыт?

I Хомуस्ताахха 2-ми этээстээх 12-16 квартиралаах түөрт дьиз, Партизанга 4-түү квартиралаах дьизлэр, дьаһалта гараһа, аны «Үөдэй» ПК хоту гараһа электропроводтара, электроштиттэргэ ПУЭ быраабылыгыгар эппизттээбит, уларытыхтарын наада.

Чааһынай гарахтар үксүкүрээ чоһунан, маһынан оттуллар оһобунан итигиһэн оһоролор. Оһох турбата өһүө аһынан дьиз урдүнэн аһыһын икки эрдэн 40х40 см. буолуохтаабын тутуулаахха оһорбуттар. Үгүс тэриһтээр объектарыгар баһаарынай инвентары, оһотуһиһтээр суох. Тэриһтээр салаһааччылар, үтүктүспүт күрдүк, «харчы суох, баһылык билэр, харчы биэрбэт» дииллэр.

Бэрэбиэркэга көстөрүнэн оһох турбатыттан, электропровод эргэтигэн, оттуллар оһохтортон о.д.а. көрүнгөртөн баһаар куттала баарын туһаннаах дьонго сэрэтибит.

Республика урдүнэн 1997 с. баһартан 110 киһи өлбүтүн, ол иһингэр 14 обо бьылдыамытын, 85 техника араас көрүгэ, 447 араас тулуулар күһ-көһөр буолбуттарын билэбит. Бу баһартан сэрэхтээх буолуу быраабылатын кэһиттан таһсыбыт ыер оһуу буолар.

Дьон-сэргэ оһобо, государство баһаа-дуоһа, киһи бас билиһитэ уотка бьылдыаматын туһугар көмүскэнэр средстволары булуһарыт, быраабылаһын тутууларыт, дьонго сэрэгэ баһартан сэрэнэр уонна сэрэтэр үлэни ыһтарбыт наадалаһын өйдүүр хам кэлэ.

Тэриһтээр, баһынай, чааһынай хаһаайсытыбалар салаһааччылар ОП-5 (Г), ОП-10 (Г) 5 см тутуубахтаһына да буюрту буолбат оһотуһиһтэлэри буһуһарга тийэтигин. Бука бары баһаар буолбатын туһугар оһуһуһорун.

Константин ЕРЕМЕЕВ,
I Хомуस्ताах баһаарынай чааһын инструктора.

УОТ ХОЛБОНО — ТЕЛЕВИЗОР ҮЛЭЛИЭ

Иллэрээ күн сарсыарда телевизоры таптаан көрөөччүлөр кураанах экраны тутан хааллылар. Бастагы санаа манһага — телевизиончиктар туох да сэрэгиттэ суох забастовка тэрийбиттэр диил. Ити күн сериалга туох салгыы буолбата биллибэтэ. Бөгүһү сарсыарда балаһыанһа уларыһыбата, телефил курааныһын көһүнэ.

Биһиги корреспондентмыт бу төрдүн-төбөгүн билээри ретранслятор үлэһитэ В.И. Полищенкоттан ыйыталаста. Владимир Ильич хаанык да забастовка соһун бэлэһтэн туран теледидание тохтообут төрүттүнэн телевышка аттылааһы икки оскуола суулдан (ким да астарбатах, төрдүттэн сыһыан охтубуттар) уот быстыбыта буолар дията. Бу сааһаланы тыһунан улуустаагы электросеть салаһааччыга туга биллэрбиттэр. Онон электрисктары кэтэһэбит. Этэргэ дыһы, уот холбонор — киһэ баар буолуо.

БЭИЭ ИНФОРМ.

БЫЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

БОЛЬЮЙН! ЦИРК! ЦИРК!
Аан дойдуга албан аатырбыт Китай республикатын циркатын 32 кинилээх бөлөбө Нам улууһугар ыалдыһтылар. Көрдөрүү киһэ чаастаах. Гастрольнай көрдөрүү бэс ыйын 6 күнүгэр-күһэ 4 чаастан Намнааһы культура уонна сынньалан паркатын стадионуугар ыһтылар. Тизэтин, кэһин, көрүң! Билэст сыһанат улахан дьонго — 20 солк. Оболорго — 10 солк.

«Кэңкэмэ» баһынай хаһаайсытыбата үлэтин тохтотор.

Срочно куплю доски необрезные 40 мм. Обращаться по тел: 25-6-07 в нерабочее время.

Продаю корову с теленком, или мяеню на строительные материалы. Обращаться по тел: 22-7-56.

Нэһилиэк ыччаттары, дьонун-сэргэтин угуһан оонһууну, көрүтүрүтү. Кулууһа талааннаах үлэһит быһыһынан биллибитэ. Ол үлэһити сырыттарына Салбан нэһилиэтин Хамаһатта нэһилиэгиттэн арааран «Таастаах» Өргөлөһөр бөһүөлк тэрийээри Таастаагы уонна Салбанга холбоонор «Таастаах» соһоһ оһорбуттара. Оно Черов Валерий Ивановичы партком секретарынан аһаһнар 1991-92 сылларга үлээһэбитэ. Саһа бөһүөлккэ дьизуот, саһа станция тутуулары, уоһай хотон, ыһах, сыһы, сүөһү көрүүтэ үлэһэбит. Оно барытыгар Валерий Иванович күһэ тийэһиһэн үлээһиптиэ.

Салбангы отделение оһорон, онтон кыһаһыан техниксанаһ, тутуу маһыһан, ыһах сүөһүһүн байы үлээһтөн, Таастаах нэһилиэгэ тэриһлибитэ.

1992 сыл күһүнүгэр көргөһиһэр Салбанга төһөнөн, эмиэ кулуубугар

үлээһэбитэ. Онтон Салбанга нэһилиэгин оскуолатыгар 1993 сылтан оскуола завхөһунан үлэһити сылдьар.

Ыттылар. Саһа итигэр система киллэриһэр. Эргэ оскуола үс кылаһы аһан өһлөрү үөртэһлэр. Эргэ оскуолаһы

КЭСКИЛЛЭЭХТИК ҮЛЭЛИИР

Салбан нэһилиэгэр хотуттан 1986 сыллаахха култура үөрэхтээх Черов Валерий Иванович кулуунка сөһиэдиссийһын кэлбита. Кэргөн ыһаһ, ыһаһ буолан олоһуһуйтэ. Бэйэга баянист, ырыһыт идээһэ кулуубу сэрэгэһиптиэ.

Үөрөнөр өбө аһаһана сыһыһ аһы эһиллэн, оскуолаһа баһпат буолбуттара. Начальнай кылаастара эргэ дьизни бэрэбиттэрэ итигэр системага тоһон үлээһэбөккө кыһата. 1931 сыллаахха тутуулуһуг эргэ оскуола хаһалан турбута. Ону Валерий Иванович уонна А.П. Жирков иккисийэриһи сыһыһнары-кыһыһнары капиталнай өрөмүһөнү

өрөмүһөннээн оскуола 65 сыллаах үбүдүйүн оһоһ ыһыһтытара. Үбүдүйгэ быһыр үөрэммит оһолор, ветеран учууталлар уонна улуус баһылыктара, Ил Түмэң председателэ Ларионов Егор Михайлович кыттыһытара.

Билигин икки этээстэрэх 4 квартиралаах уонна начальнай кылаастар үөрэнэр дьизлэрэ, системалара тоһмут.

Валерий Иванович дьаһайан, оскуола коллективнаһ гараж уонна будка дьизлэриң туттарда.

Биһиги оскуолаһыт коллектива үчүгэйдик үлэһири. Үөрөнөһчилэр сыһын аһы үөрэхтэриң ситиһиллэр, дьиссипилиһиһ ирдэһилгэ эппизттири.

Валерий Иванович көргөһү Дора Афанасьевна оскуолаһа повардыһар. Кэргэһиһилэр үс өһлөһөһтөр. Улахан уоһлара 4-е кылааска үөрэнэр, икки кыһалара кыргыттар.

Суол-һис аһыһанна. Бу кэмгэ оскуолаһа элбөх оһорудование, араас материал таһсыахтаах. Оно тийэргэ сөһтөөх техника кестүбөт.

Валерий Иванович оскуола оһону итигэр-үөрэтэр үлэтин өрө көтөүүгэ кыһаһыһыһын ууһар.

ЕСЫСОЛЯТИН,
үлэ, тыһыл ветерана.

МАХТАНАБЫН

Мин быйыл ыһаһ ыйын саһатыгар атахпыһан ыһаһын кыһаһан хаһаһпат буолан моһуоһуран улуус киһи баһыһыһатын хирургическай отделениеһыгар кирибитим. Оно үтүө майыһаах, дириң биллиһээх отделение кыһаһыһынай хирура Корнилова Альбина Николаевна бэйэһитин көрөн-истэн, эмтэһэн уонна медсестралар, санитаркалар кырдыһа-

бас дьиз толлон турбаһа кыһаһыһаахтык эмтэһэнэр үйэһин уһаттылар. Онон барһа маһталбын улуус хаһыһыһын өһүө тизрэдэһин. Биһиги дьиз көргэһин кинилэргэ кыһаһан доруоһуһаны, тус олоһотуругар дьолу-сорһуну, үлээһиһэр үрдүк ситиһиһи, бары үтөнү баһарабыт.

Үлэ, тыһыл ветерана Бөтүң олоһотооһо В.Е. Небутова уонна киһи оболоро, сизинээрэ.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ, тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт култура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционная издательская система — 21141

Суруһа аһкытын-суолһугун, үлэһитин, дьизбит аадыһыһын чопуу ыйың.
Автор этэрэ мэдэһи хаһыат саһаһыһыһын биер буолбат.

Учредительдэр: Нам улууһун дьаһалтата, «Саһаполиграфизат» национальнай компания. СР бэһээт уонна маассабай информация көһүлүн көмүһүүр региональнай инспекцияһыгар регистраһияһаммит нүмэһэ — Я 0085.

«ЭГСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678040, Саха Республикаһа, Нам с., Октябрьскай уул. 1.

Таһыһыһна уонна таһыһыһна «Эгсиэли» хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга «Саһаполиграфизат» НИПК бэһээттиһэ, Орджионикһизэ уул. 38, Формата А3. Кэһэмэйэ 1,5 бэһээт. ыһис. Индекс — 64889. Тираһа — 2250. Бөһээһкэ иһили баттанна — 12.00 ч. 5.06.98 с. Саһаһын №9 — 64.